

Мнагавобраззе жывёльнага сьвету. Сістэматыка

Nomina si nescis periret cognitio rerum

Калі не будзеш ведаць імён, загіне і пазнаньне рэчаў

Карл Лінэй

Быццё 1 раздзел:

20. І сказаў Бог: хай утвoryць вада паўзуноў, душу жывую; і птушкі хай паляцяць над зямлёю, па цьвердзі нябеснай.

21. І стварыў Бог рыб вялікіх і ўсякую душу жывёл паўзуноў, якіх утварыла вада, паводле роду іх, і ўсякую птушку крылатую паводле роду яе. І ўбачыў Бог, што гэта добра.

22. І дабраславіў іх Бог, кажучы: пладзецца і множцца, і нападняйце воды ў морах, і птушкі хай множацца на зямлі.

23. І быў вечар, і была раніца: дзень пяты.

24. І сказаў Бог: хай утвoryць зямля душу жывую паводле роду яе, быдла, і гадаў, і зьвяроў зямных паводле роду іх. І сталася так.

25. І стварыў Бог жывёлу зямных паводле роду іх, і быдла паводле роду яго, і ўсіх гадаў зямных паводле роду іх. І ўбачыў Бог, што гэта добра.

Быццё 2 раздзел:

- 19. Гасподзь Бог утварыў зь зямлі ўсіх жывёл польных і ўсіх птушак нябесных, і прывёў іх да чалавека, каб бачыць, як ён іх назаве, і каб, як назаве чалавек кожную душу жывую, так і было імя ёй.
- 20. І назваў чалавек імёны ўсяму быдлу і птушкам нябесным і ўсім зьвярам польным;

Карл Лінэй

Нарадзіўся 23 траўня 1707 гады ў Ю Швецыі. Яго бацька

сельскі святар; маці дачка сельскага святара. Бацька развёў выдатны сад, пра які Лінэй казаў: «гэты сад запаліў мой розум незгасальным каханнем да раслін». Бацькі жадалі, каб Карл стаў святаром, але яго з юнацкасці захапляла прыродазнаўчая гісторыя, асабліва батаніка.

У 1727 Лінэй паступіў ва ўніверсітэт. Ва Упсале ён жыў і працаваў разам з Олафам Цэльсіем, тэолагам і батанікам-аматарам, якія ўдзельнічалі ў падрыхтоўцы кнігі Біблейская батаніка — спісу згадвальных у Бібліі раслін.

Заалогія і батаніка таго часу займаліся галоўным чынам вывучэннем і апісаннем выглядаў, але ў распазнанні іх панавала бязмежная блытаніна. Гэтыя недахопы былі выпраўлены Лінэй.

Новая сістэма апынулася практычнай і дазваляла вызначаць расліны нават аматарам, тым больш, што Лінэй спарадкаваў тэрміны і ўвёў для пазначэння выглядаў падвойную наменклатуру. Сам м усведамляў сябе выбраннікам, закліканым вытлумачыць план Творцы.

Біялагічная класіфікацыя

Біялагічная класіфікацыя — навуковая дысцыпліна, апісаньне й разьмяшчэньне ў сыстэме ўсіх існых і вымерлых організаў.

Асноўныя мэты класіфікацыі:

- найменьнеі апісаньневідаў,
- дыягностыка (вызначэньне, знаходжаньне месца ў сыстэме),
- прадказаньне прыкметаў аб'екта, якое засноўваецца на тым, што ён адносіцца да таго ці іншага віду.

Сучасныя класіфікацыі жывых організаў пабудаваны па герархічным прынцыпе. Розныя ўзроўні герархіі маюць уласныя назвы (ад вышэйшых да ніжэйшых): царства, тып, кляса, атрад, сямейства, род і, уласна, від.

Класіфікацыю жывёл вы будоўваюць паступені па дабенства арганізма ў адзін да аднаго. Чым больш падобныя адзін да аднаго два жывыя арганізмы, тым бліжэй яны размяшчаюцца ў класіфікацыі

Род вавёркі

Вавёрка звычайная

Вавёрка чырвонахвостая

Вавёрка лісіная

Пад відам маюць на ўвазе сукупнасць адзінак, якія маюць падобную вонкавую і ўнутраную будову, вобраз жыцця, могуць даваць патомства, і насяляюць вызначанную тэрыторыю. Усенашыхатнія сабакі, нягледзячы на іх вонкавы адрозненні, адносяцца да аднаго віду - Сабака.

я адзінка класіфікацыі - гэта ВІД

Відкладаецца з папуляцый

Папуляцыя - гэта сукупнасць адзінакаднага выгляду, якія працяглы час насяляюць вызначаную частку арэала, адносна ізалявана ад іншых папуляцый.

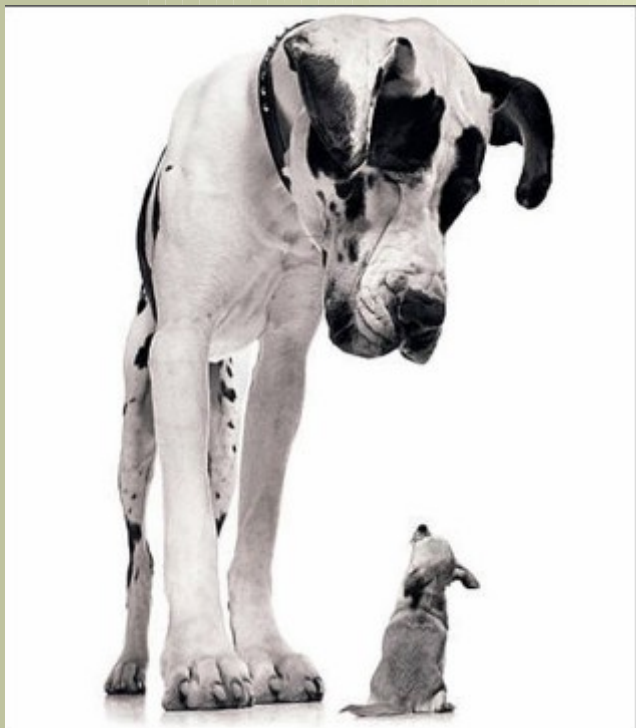
Арэал – месца распаўсюду дадзенай папуляцыі

**Блізкароднасныя відыжывёл аб'ядноўваюць у адмысловую групу,
званую родам.**

Напрыклад від Сабака і від Воўк адносяцца да
роду Ваўкоў

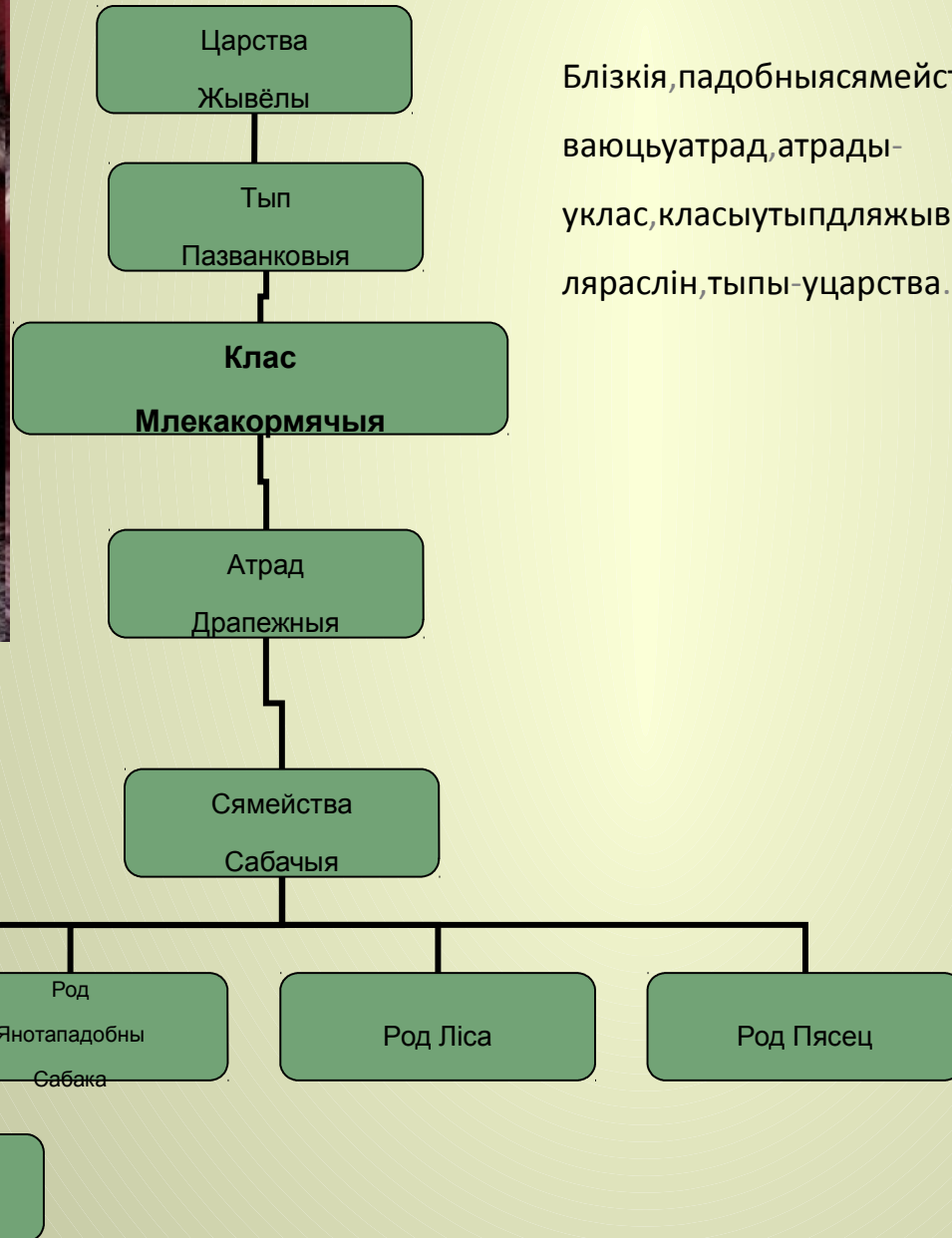
Род Воїкі род Янота падобны сабака ўваходзяць у склад сямейства Сабака; туды ж уваходзяць род Лісіца і род Пясец.

Я, І

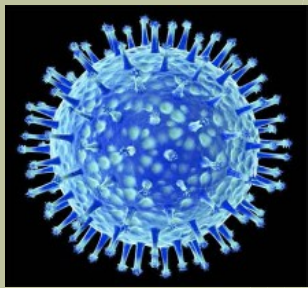

песец

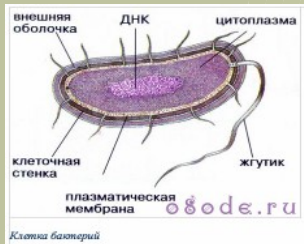

Блізкія, падобныя сямействы аб'ядноўваюць у атрад, атрады - у клас, класы і тыпы для жывёл і аддзел для раслін, тыпы - у царства.

Бактэрыі-мікраскапічныя арганізмы без ядра (вірусы, бактэрыі, мікробы)

Найпростыя- аднаклеткавыя ядзерныя істоты, што жывуць у вадзе (амёба, інфузорыі)

Грыбы- шматклеткавыя арганізмы, якія не з'яўляюцца ні раслінамі, ні жывёламі (грыбы, плесень, дрожжы)

Расьліны- шматклеткавыя арганізмы, якія валодаюць фотасінтэзам

Жывёлы- шматклеткавыя арганізмы, якія здольныя перамяшчацца і харчуюцца расьлінамі або іншымі жывёламі

Жывую прыроду Зямлі дзеляцца на пяць царстваў: бактэрыі, найпростыя, грыбы, расліны і жывёлы. Царствы, у сваю чаргу, падзяляюцца на тыпы.

Царства Жывёлы

На Зямлі існуе каля 2 млн. Відаўжывёл.

Распаўсюджаны яны па ўсім зямным шары. Жывёлы вельмі разнастайныя па вонкавым і ўнутраным будынку, памерам, ладу жыцця.

Царства Жывёлы

Тып Беспазванковыя

Малюскі

Кішачнаполасцевыя

Іголчаскурывыя

Чэрві

Членістаногія

Тып Пазванковыя

Земнаводныя

Паўзны

Рыбы

Птушкі

Млекакормячыя

Варта запомніць!

- КарлЛінэй–заснавальнік сістэматыкі
- У аснове сістэматыкі–бінарная наменклатура–падвойная назва любога арганізма (радавая і відавая назва). Пр.:
Вавёрка звычайная